

Vuosikatsaus 2014

Pelastakaa Lapset - Rädda Barnen

Save the Children

Sisällys

03	Onnistunut toimintavuosi 2014	11	Eurovaaliehdokkaat lapsen oikeuksien puolustajina
04	Yksityiset ihmiset ja yritykset lahjoittivat mielellään lapsille	11	Suomi jälleen maailman paras maa olla äiti
05	Pelastakaa Lasten joulukonsertti	12	Lastensuojelu digitaalisessa mediassa
06	Vapaaehtoinen esittäytyy	14	Adoptiopalvelussa vilkas vuosi
07	Lastensuojelua lukuina 2014	15	Lapsen oikeudet maailmalla
08	Sporttikummi - ideasta toiminnaksi	23	Tule mukaan toimintaan – meitä tarvitaan!
09	Eväitä Elämälle	23	Hallintoelimet vuonna 2014
10	Tiukulassa Taiteiden yön tapahtuma	23	Myönnetyt ansiomerkit vuonna 2014

VUOSIKATSAUS 2014

Toimitus
Ulkoasu
Kuvat
Julkaisija
Paino ja painovuosi
ISBN

Carita Päivänen, Pelastakaa Lapset ry
Heidi Söyrinki
Pelastakaa Lapset ja iStockphoto
Pelastakaa Lapset
Hanemedia 2015
978-952-7112-14-4

Onnistunut toimintavuosi 2014

VUOSI 2014 OLI PELASTAKAA LASTEN toiminnassa monin tavoin onnistunut. Toimintaympäristön muutoksista ja epävarmuustekijöistä huolimatta järjestön talous pysyi vakaana ja toiminta kehittyi hyvin.

Lastensuojelupalvelujen toimintaympäristöä leimasi epävarmuus sote-uudistuksen valmistelun jatkuessa. Lastensuojelun organisointiin ja toteuttamiseen vaikuttava uusi sosiaalihuoltolaki hyväksyttiin loppuvuodesta. Toimintaympäristön aktiivinen seuraaminen ja valmius muokata omaa toimintaa ja tarjottavia palveluja on meille ensiarvoisen tärkeää.

Lastenkotitoiminta on murroksessa. Kysyntä on selkeästi siirtymässä yhä vaikeampihoitoisten lasten ja nuorten hoitopaikkoihin. Vuonna 2014 aloitettiin lastenkoti Pärskéen muuttaminen nuorisokodiksi sekä lastenkoti Tirlittanin tilalle rakennettavan kaksiosastoisen erityislastenkodin suunnittelu.

Kansalaistoiminnan puolella keskityttiin olemassa olevien toimintamuotojen vahvistamiseen ja integroimiseen osaksi Pelastakaa Lasten työtä valtakunnallisesti. Nuorisotoimintaa suunnattiin järjestön erityisosaamisalueeseen verkkotoimintaan. Eväitä Elämälle-ohjelma vahvistui ja laajeni olennaiseksi osaksi yhä useamman paikallisyhdistyksen toimintaa. Joensuun Perheentalo on vakiinnuttanut paikkansa alueen perheiden ja sosiaali- ja kasvatustalouden ammattilaisten keskuudessa. Sen puitteissa toteutettiin laajasti ja monipuolisesti lasten yhdenvertaisuutta ja lapsen oikeuksia käytännössä edistäviä toimenpiteitä.

Kansainvälisissä ohjelmissa vuosi 2014 oli uuden kumppanuusohjelman ensimmäinen vuosi. Hankkeet etenivät hyvin ja uusia rahoitusmahdollisuuksia avautui mm. bilateraali-hankkeen ja uuden suurlahjoittajan muodossa. Tärkeää oli myös ensimmäisen Euroopan komission humanitaarisen avun toimiston (ECHO) rahoittaman hankkeen hyväksyminen, joka varmistaa ECHO-statuksen säilymisen ja antaa siten myös mahdollisuuden ulkoministeriön humanitaarisen rahoituksen hakemiseen.

Varainhankinta onnistui erittäin hyvin. Kiristyvästä kilpailusta huolimatta esimerkiksi joulukeräyksen tuotto nousi uuteen ennätykseen. Myös viestintä tehostui ja mediaosumien määrä kasvoi selkeästi ja järjestön aktiivisuus sosiaalisessa mediassa lisääntyi.

Keväällä pidetty liittokokous hyväksyi järjestölle toimintastrategian vuosille 2015–18. Strategian eteneminen edellyttää järjestön rakenteiden vahvistamista. Henkilöstöstrategian työstäminen eteni ja se valmistuu keväällä 2015. Syksyllä aloitettiin useita IT-hankkeita, jotka osaltaan edesauttavat strategiisiin tavoitteisiin pääsyä. Järjestömme talous pysyi vakaana ja tilinpäätös on ylijäämäinen. Tätä edesauttoi erityisesti palvelumaksujen hyvä kertymä, testamenttituotot, siirrot omakatteisista rahastoista sekä kasvava varainhankinta. Myös kulut pysyivät hyvin budjetissa. Kiitos onnistuneesta toimintavuodesta kuuluu osavalle ja sitoutuneelle henkilökunnallemme, sekä aktiivisille jäsenillemme ja luottamusjohtollemme.

Hanna Markkula-Kivisilta

pääsihteeri

Pelastakaa Lapset ry

Yksityiset ihmiset ja yritykset lahjoittivat mielellään lapsille

Pelastakaa Lasten varainhankintatiimi onnistui nostamaan lahjoitustuottoja haasteellisesta taloudellisesta tilanteesta huolimatta. Merkittävin tuki työllemme tuli kuukausilahjoittajilta ja kummeilta sekä joulukeräykseen ja muihin keräysvetoomuksiin osallistuneilta. Marraskuussa järjestettiin ensimmäistä kertaa myös omakustanteinen suurlahjoittajamatka Nepaliin, jossa pitkäaikaiset tukijamme näkivät omin silmin tukensa merkityksen.

Pelastakaa Lasten joulukeräyksellä hankittiin varoja kotimaan ehkäisevään lastensuojelutyöhön kuten tukiperhetoimintaan. Yritykset ja yksityishenkilöt osallistuivat aktiivisesti joulukeräykseen. Joulun alla moni myös hankki aineettomia lahjoja Toivekaupastamme ja osallistui Pelastakaa Lasten Joulujuoksuun. Joulukampanja tuotti ennätystuloksen, yhteensä 653 000 euroa.

Vuoden aikana hankittiin 2 000 uutta kuukausilahjoittajaa yhteistyössä face to face -yrityksen kanssa. Lapsityöläiset kouluun! -päivätyökeräyksellä kerättiin varoja länsiafrikkalaisten lapsityöläisten auttamiseksi koulutielle ja pois epäinhimillisestä työstä. Kolmentoista muun yleishyödyllisen järjestön kanssa käynnistettiin yhteistyö, jonka on tarkoitus tehdä testamenttilahjoittamista tutuksi suomalaisille.

Varainhankinnan tavoitteena oli edellisvuosien tapaan kasvat-
taa keräystuottoja niin, että vuosittaiset keräyskulut pysyvät alle 20 prosentissa. Tavoite toteutui 19,7 prosentin keräyskuluilla.

Nenäpäiväsäätiön keräyksellä kerättiin varoja maailman köyhimmissä oloissa elävien lasten hyväksi. Ennätysellinen keräystulos oli yli 3,35 miljoonaa euroa. Yhdeksän avustusjärjestöä vie avun perille. Pelastakaa Lasten osuudella parannetaan köyhyydessä elävien lasten ja heidän perheidensä sosiaalista turvallisuutta Bangladeshissa.

Lisäksi Pelastakaa Lapset on saanut tukea seuraavilta säätiöiltä ja rahastoilta: Lasten Päivän Säätiö, Jenny ja Antti Wihurin rahasto, Otto A. Malmin lahjoitusrahasto, Svenska Litteratursällskapet i Finland, Lindblom Greta Marie Stiftelse, Sitra, Stiftelsen 7:nde Mars Fonden säätiö ja Tiukulan säätiö. ■

YRITYSYHTEISTYÖ

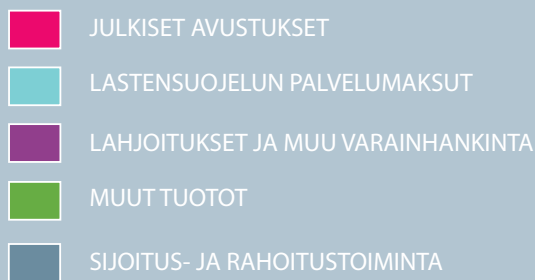
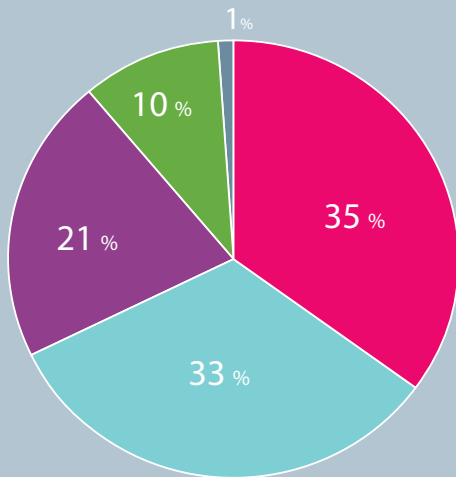
- Pääyhteistyökumppaneita Suomalainen Kirjakauppa, Otava ja Alekstra.
- Kansainvälisen Pelastakaa Lasten kumppaneita Accenture, American Express, GlaxoSmithKline, Clas Ohlson, Unilever ja IKEA.
- Muita kumppaneita Marimekko, Paletti, Kalevala Koru, Smartum, Corporate Spirit, Givget, Älvsbytal ja NRJ.
- Pelastakaa Lasten työtä tukivat myös Sanofi, Sovelto, Nixu, Microsoft, Otavamedia, Radio Nostalgia, SBS Finland, Radio Nova sekä lukuisat yritysrahjoittajat. Suorien rahalahjoitusten lisäksi saimme tukea muun muassa henkilöstökoulutusten, lahjoitettujen mediapintojen ja asiantuntemuksen muodossa.

Joulukampanja tuotti ennätystuloksen, yhteensä 653 000 euroa.

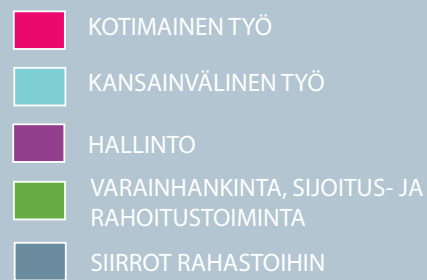
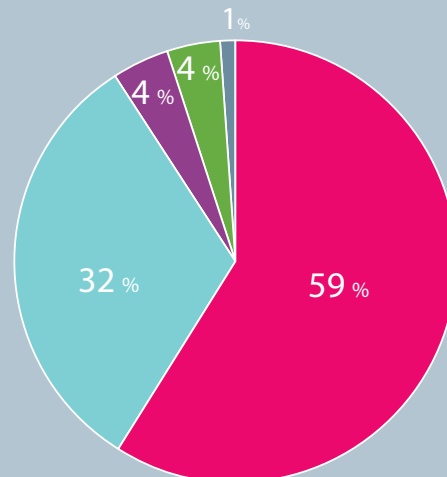
Nenäpäiväsäätiön ennätysellinen keräystulos oli yli 3,35 miljoonaa euroa.

TUOTTOJEN JA KULUJEN JAKAUTUMINEN TOIMIALOITTAIN 2014

Tuotot 24,0 milj. euroa

Kulut 23,6 milj. euroa

KIDSROCK 2014

Pelastakaa Lasten joulukonsertti

HELSINKI

Pelastakaa Lasten joulukonsertti keräsi tuhatpäisen yleisön Kulttuuritalolle marraskuussa. Konsertilla on jo hyvä maine myös nuorten parissa. Kulttuuritalon edessä jonotettiin aamusta, mikä kuuluu fanikulttuuriin. Tyttöillä oli termospulloissa

lämmintä juotavaa ja matkassaan istuma-alustoja, retkituoleja ja makuupusseja.

Eturivin seisomapaikoille päässeet olivat lähes kosketusetäisyydellä tämän hetken teinitähdistä **Robinista, Benjaminista, Satin Cirkuksen pojista** sekä **Diandra**. Epäilemättä tämä kannatti, sillä

lähes nelituntinen konsertti säilytti tunnelmansa alusta loppuun.

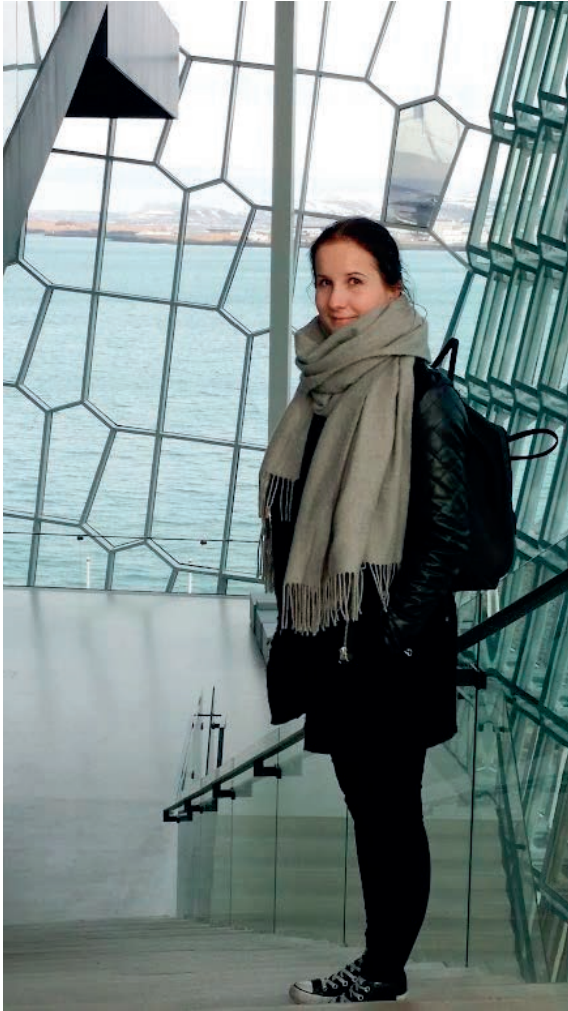

Nuoret tähtiesiintyjät ovat hionneet lavakarismastaan niin itsensä näköistä, että heitä katsomaan tulleiden fanien hurmos tuntui pysyvän korkealla koko konsertin ajan. Tässä kolmannessa Kidsrock-konsertissamme korostui elämänvoima ja usko parempaan, myös esitetyissä kappaleissa.

Konsertti välittää tietoa kotimaisen lasten suojelutyön eri muodoista, sekä toimii varainkerukanavana etenkin ehkäisevän tuen eri muotojen vahvistamiselle. Konsertti on osa järjestön joulukeräystä.

Vanhempaa kaartiä lavalla edustivat **Jonne Aaron** ja **Jukka Poika**. Tulevaisuuden virtuoositaitelijalupaukselta vaikuttava **Emil Hartikainen** ihastutti viulusoololleen koko Kulttuuritalon yleisön. ■

Vapaaehtoinen esittäytyy

Mentoritoiminta on osa Pelastakaa Lapset ry:n Eväitä Elämälle -ohjelmaa. Sillä tuetaan ja edistetään lapsen omaa koulumotivaatiota sekä lisätään oppimisen iloa ja positiivisia oppimiskokemuksia nuorten aikuisten tuella. Mentorit saavat työstään pienen korvauksen.

Kuka olet?

Vilma Partanen, 19-vuotias imatralainen, tällä hetkellä vietän lukion jälkeistä välivuotta ja syksyllä toivottavasti aloittelen opintoja Turun yliopistossa.

Miksi ja milloin ryhdyit vapaaehtoiseksi?

Lähdin syksyllä 2013 mukaan mentoritoimintaan, jossa olen hyvin aktiivinen ja sen vuoksi minua pyydettiin syksyllä 2014 liittymään paikallisyhdistyksen nuorisoryhmään.

Kuinka paljon aikaa käytät vapaaehtoistoimintaan säännöllisesti?

Kerran kuussa on nuorisoryhmän parin tunnin mittainen kokous, sen lisäksi on silloin tällöin esimerkiksi lasten tapahtumia, jotka työllistävät jonkin verran etukäteen ja tieteenkin myös tapahtumapäivänä. Mentoringia on noin kerran viikossa.

Kerro tarkemmin vapaaehtoistyöstäsi, mitä teet?

Olen lähinnä ollut mukana järjestämässä erilaisia tapahtumia imatralaisille lapsille ja nuorille. Saa nähdä mitä tulevaisuus tuo tullessaan vapaaehtoisuralleni!

Mikä on parasta vapaaehtoisena toimimisessa?

Pääsee seuraamaan lasten ja nuorten liikkumista, touhuamista ja iloa läheltä. Mentorina parasta on, kun nuori pääsee tavoitteeseensa ja saavuttaa esimerkiksi haluamansa matikan numeron tai opiskelupaikan.

Mitä vapaaehtoistoiminta on sinulle antanut?

Paljon uusia tuttavuuksia ja kokemuksia! Lisäksi minut pyydettiin mukaan Pohjoismaisten nuorten yhteistyöverkoston, johon kuuluu kaksi edustajaa Suomesta, Ruotsista, Norjasta, Tanskasta ja Islannista. Olen ehtinyt tähän mennessä osallistua yhteen yhteistyöverkoston tapaamiseen, joka järjestettiin maaliskuun lopussa Islannissa. Uskon ja toivon saavani tulevaisuudessakin vapaaehtoistoiminnasta paljon hyödyllistä kokemusta ja kontakteja tulevaisuutta ja esimerkiksi työelämää varten! ■

LASTENSUOJELUA LUKUINA 2014

KOTIMAAN LASTENSUOJELUA

1347

LASTA TUKIPERHEISSÄ

41

LASTA LASTENKODEISSA

323

LASTA LOMAKODEISSA

658

PERHETTÄ
ADOPTIONEUVONNASSA

815

LASTA SAI
TUKIHENKILÖN TUKEA

46

LASTA ADOPTOITU
KV-ADOPTIOPALVELUN KAUTTA

8

PERHETTÄ PERHEKUNTOUTUKSESSA
11 AIKUISTA JA 16 LASTA

158

ASIAKASTA ADOPTION JA
PERHEIDON JÄLKIPALVELUSSA

231

LASTA PERHEHOIDOSSA

141

SIJAISLASTA ODOTTAVAA JA
VALMENNUKSESSA OLEVAA PERHETTÄ

KANSAINVÄLISTÄ LASTENSUOJELUA

139

KENIASSA vahvistuneiden paikallisten lastensuojelunjärjestelmien myötä 139 perheestään eksynyttä, hylättyä tai hyväksikäytettyä lasta jäljitettiin ja saatettiin takaisin perheensä tai yhteisönsä pariin turvalliseen kotiympäristöön. Ennen jälleenyhdistämisiä kotien tilanne arvioitiin, ja lapsen kotiinpaluun jälkeen tarjottiin perheneuvontaa.

6806

NEPALISSA tuimme 50 kylän lastensuojelukomiteaa sekä 48 kyläkomiteaa laatimaan vuosisuunnitelmia lastensuojelun edistämisestä ja toimeenpanosta. Lastensuojelukomiteat perustettiin 87 yhteistyökoulussa ja 6806 lasta ajaa omia oikeuksiaan 194 lasten kerhossa.

20 000

Tietoa lasten suojelusta lisättiin draamakasvatuksen avulla **SOMALIMAASSA**, jossa näytelmien kautta välitettiin tietoa lapsiin kohdistuvan väkivallan ehkäisystä 8700 lapselle ja 11 300 aikuiselle. Keskustelutilaisuuksiin lapsiin kohdistuvista rikkomuksista osallistui 2321 aikuista ja 1297 lasta.

100 759

Afrikan lapsityöläisten liike AMWCY tavoitti Pelastakaa Lasten tuella vuoden 2014 aikana 100 759 lasta **KUUDESSA LÄNSI-AFRIKAN VALTIOSSA**, Beninissä, Togossa, Malissa, Burkina Fasossa, Nigerissä ja Norsunluuranikolla. Liike edistää työtä tekevien lasten ja nuorten oikeuksia.

5

INTIAN Rajasthanissa viimeisteltiin Pelastakaa Lasten tuella yhteisötason ohjeistus lapsityön vähentämisestä viiden alueen hallinnon yhteistyönä. Ohjeistusta on ryhdytty levittämään laajempaan käyttöön.

510

VENÄJÄN LÄHIALUEYHTEISTYÖSSÄ mukana oli 14 lastenkotia ja yksi sisäoppilaitos. Hankkeesta hyötyi 510 lasta sekä yli kaksisataa lastenkotien työntekijää, 17 opettajaa ja noin viisikymmentä viranomaista.

Sporttikummi ideasta toiminnaksi

Kuva: Katriina Roifha

PELASTAKAA LAPSET RY:IN LÄNSI-SUOMEN ALUETOIMISTOSSA käynnistyi syksyllä 2014 työntekijän ideasta lähtenyt kokeilu Sporttikummi-toiminnasta. Tavoitteena on edistää lasten yhdenvertaisuutta ja hyvinvointia liikuntaharrastusten kautta ja lisätä luotettavia aikuisia lapsen elämään. Toiminnalla pyritään tavoittamaan erityisesti sellaiset lapset, joiden perheillä ei ole voimavaroja ja mahdollisuuksia olla mukana ja tukena lapsen liikunta- ja vapaa-ajan harrastuksessa. Sen lisäksi, että Sporttikummit liikuttavat lapsia, antavat he mallin hyvinvoivasta ja aktiivisesta aikuisesta. Samalla vapaaehtoinen saa itselleenkin mielekästä vapaa-ajan tekemistä.

”Liikkumisella on suora vaikutus lapsen henkiseen hyvinvointiin sekä hyvän itsetunnon kehittymiseen. Syntyy positiivinen kierre”, sanoo ehkäisevän työn koordinaattori **Paula Paltila** Länsi-Suomen aluetoimistosta.

SPORTTIKUMMEJA JA LAPSIA

Sporttikummi-kokeilu on jo lyhyessä ajassa tavoittanut useita lapsia, joilla liikuntaharrastuksen jatkuminen on ollut vaakalaudalla. Toiminta sai heti käynnistyessään erinomaisen vastaanoton. Uusia vapaaehtoisia saatiin rekrytoitua mukaan ja valmennuksissa on ollut runsaasti erityisesti miehiä, joita vapaaehtois-toiminnassa on kaivattu. Ensimmäinen valmennus pidettiin lokakuussa ja siinä oli mukana 21 vapaaehtoista aikuista. Lasten vanhemmilta, vapaaehtoisilta ja yhteistyökumppaneilta on saatu hyvää palautetta toiminnan käynnistyttyä. Vuoden lopussa 18 lapselle oli järjestetty Sporttikummi.

Toiminta käynnistyi osana Pelastakaa Lasten lapsiperheiden tukihenkilötoimintaa, Eväitä Elämälle -ohjelma tuli vastaan las-

ten harrastuskulujen tukemisessa. Nopeaan käynnistymiseen vaikutti aktiivinen tiedottaminen, hyvät kontaktit ja suhteiden luominen Tampereen ympäristön urheiluseuroihin ja liikuntajärjestöihin. Valmennukseen saatiin asiantuntijoita UKK-instituutista. Varsinainen toimintamalli lapsen tukemiseksi ja Sporttikummien valmentamiseksi suunniteltiin lapsiperheiden tukihenkilötoiminnan jo vakiintuneiden työkäytäntöjen pohjalta. Sporttikummit saavat tukea ja ohjausta Pelastakaa Lasten työntekijöiltä ja kummeille järjestetään täydennyskoulutusta ja virkistyspäiviä.

Toimintaperiaatteet:

- ehkäisevä, matalan kynnyksen toiminta
- vapaaehtoiset ovat turvallisia aikuisia, jotka ovat saaneet valmennuksen Sporttikummiksi
- lapsen oman osallisuuden ja toimijuuden lisääminen
- leimaamattomuus, jossa lapsen perhetausta ei saa näkyä, vaikuttaa eikä eriarvoistaa lasta
- toiminta on osa Pelastakaa Lasten lapsiperheiden tukihenkilötoimintaa

Vapaaehtoisiksi haluavien yhteydenottojen sekä lasten hakeusten määrä yllättivät. Sporttikummikokeilua päätettiin jatkaa seuraavana vuonna. Tarve toiminnan laajentamisesta myös muihin aluetoimistoihin nousi esille. Varsinaisen sporttikummi-toiminnan oheen on suunniteltu sporttikerhoja, joihin voivat osallistua myös muut kuin toiminnassa mukana olevat lapset. ■

Eväitä Elämälle

Valtakunnallisella Eväitä Elämälle -ohjelmalla Pelastakaa Lapset tukee erityisesti vähävaraisten perheiden lasten koulunkäyntiä ja harrastamista eri puolilla Suomea. Ohjelman toimintoja ovat toisen asteen opiskelijoiden oppimateriaalituki, alle 18-vuotiaiden harrastustuki, sekä opiskelumuotiivaatiota vahvistava mentorointituki yläkouluikäisille ja 10.-luokkalaisille.

Tuki on tarkoitettu lapsille, joiden mahdollisuus jatkaa koulunkäyntiään tai osallistua harrastuksiin on muutoin uhattuna. Ohjelmalla edistetään lasten yhdenvertaisuutta, osallisuutta ja hyvää kehitystä. Sillä tavoitellaan pysyviä muutoksia ja vaikuttavuutta niin yksilöiden kuin yhteiskunnan tasolla.

Vuonna 2014 Eväitä Elämälle -ohjelmalla tuettiin 991 lapsen koulunkäyntiä tai harrastamista:

- oppimateriaalitukea sai 356 lukiossa tai ammatillisessa oppilaitoksessa opiskelevaa nuorta
- harrastustukea sai 542 lasta
- mentorointitukea sai 93 yläkouluikäistä lasta

Lasten tukemiseen käytetyt varat:

- Lasten tukemiseen käytettiin yhteensä 233 706 €.
- Oppimateriaali- tai harrastuskustannuksiin myönnettiin tukea 210 186 €.
- Mentorointitoimintaan käytettiin 23 521 €.

Keskimääräinen tukisumma / tukea saanut lapsi:

- oppimateriaalituki 284 €
- harrastustuki 200 €
- mentorointitoiminnan kustannukset 253 €

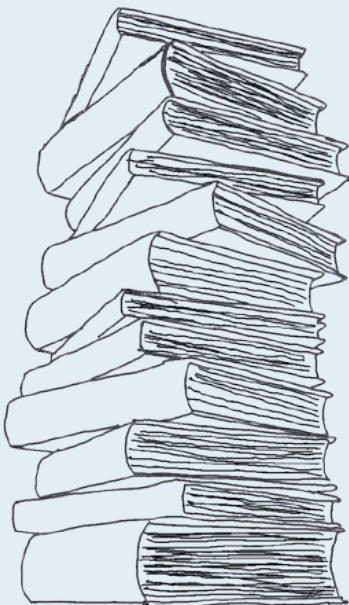

Eväitä Elämälle -ohjelmaa toteutti 56 Pelastakaa Lasten paikallisyhdistystä eri puolilla Suomea:

- 50 yhdistystä myönsi oppimateriaalitukea
- 33 yhdistystä myönsi harrastustukea
- 4 yhdistystä järjesti mentorointitoimintaa

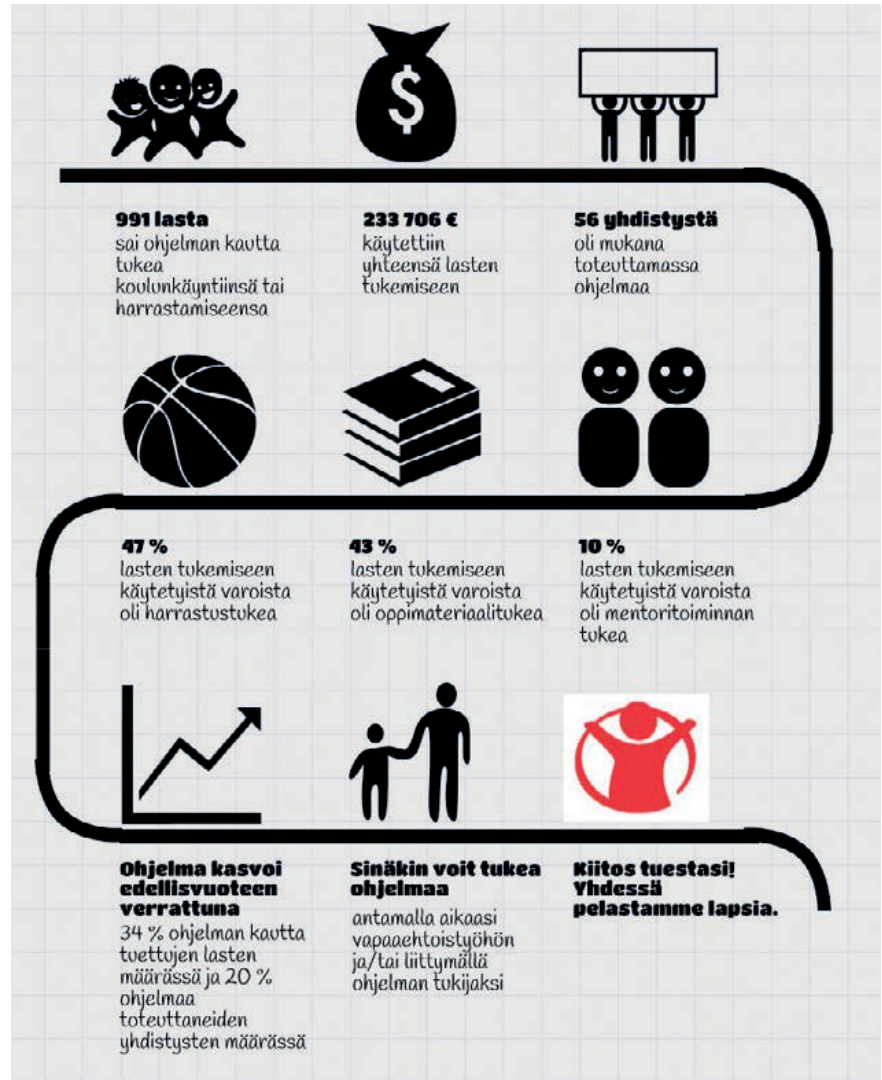
Edelliseen vuoteen verrattuna

- Eväitä Elämälle -ohjelmassa mukana olevien yhdistysten määrä kasvoi 20 %.
- ohjelman kautta tuettujen lasten määrä kasvoi 34 %.
- oppimateriaali- ja harrastustukea myönnettiin 56 % enemmän.
- mentorointitukea saaneiden lasten määrä oli 182 % enemmän kuin edellisenä vuonna.
- mentoreina toimineiden nuorten aikuisten määrässä oli lisäystä 153 %

Eväitä Elämälle

Eväitä Elämälle vuoden 2014 tulokset

Tiukulassa Taiteiden yön tapahtuma

Taiteiden yönä 21. elokuuta Pelastakaa Lapset ry:n Tiukula-talossa pidettiin avoimien ovien ilta. Esittelimme lapsille ja aikuisille järjestömme toimintaa ja tarjosimme lapsille ilmapalloja, musiikkia, kasvomaalausta, hattaraa ja popcornia. Tapahtuma keräsi paikalle runsaasti lapsiperheitä. Iloinen väki nautti illasta! ■

Eurovaaliehdokkaat lapsen oikeuksien puolustajina

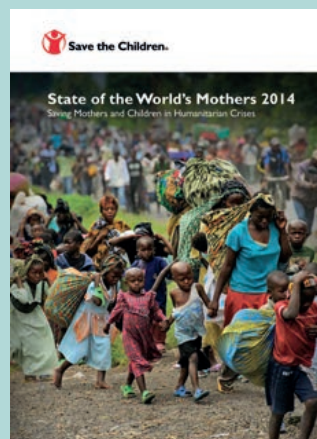
EU ja lapsen oikeudet -tilaisuus keräsi helmikuussa Tiukula-taloon joukon EU-parlamentaarikkoja. Panelistit käsittelivät kysymyksiä kuten Miten lapsen oikeudet toteutuvat EU:ssa? Miten Euroopan parlamentissa edistetään lapsen oikeuksia? Mitä mieltä ovat eurovaaliehdokkaat? Paneelissa keskustelivat **Sari Essayah** (kd), **Petri Sarvamaa** (kok), **Anneli Jäättenmäki** (kesk), **Pia Lohikoski** (vas), **Outi Alanko-Kahiluoto** (vihr), **Päivi Storgård** (RKP), **Pirkko Ruohonen-Lerner** (ps) ja **Liisa Jaakonsaari** (sdp). Tilaisuus toteutettiin yhteistyössä Lastensuojelun Keskusliiton ja sen jäsenyhteisöjen kanssa.

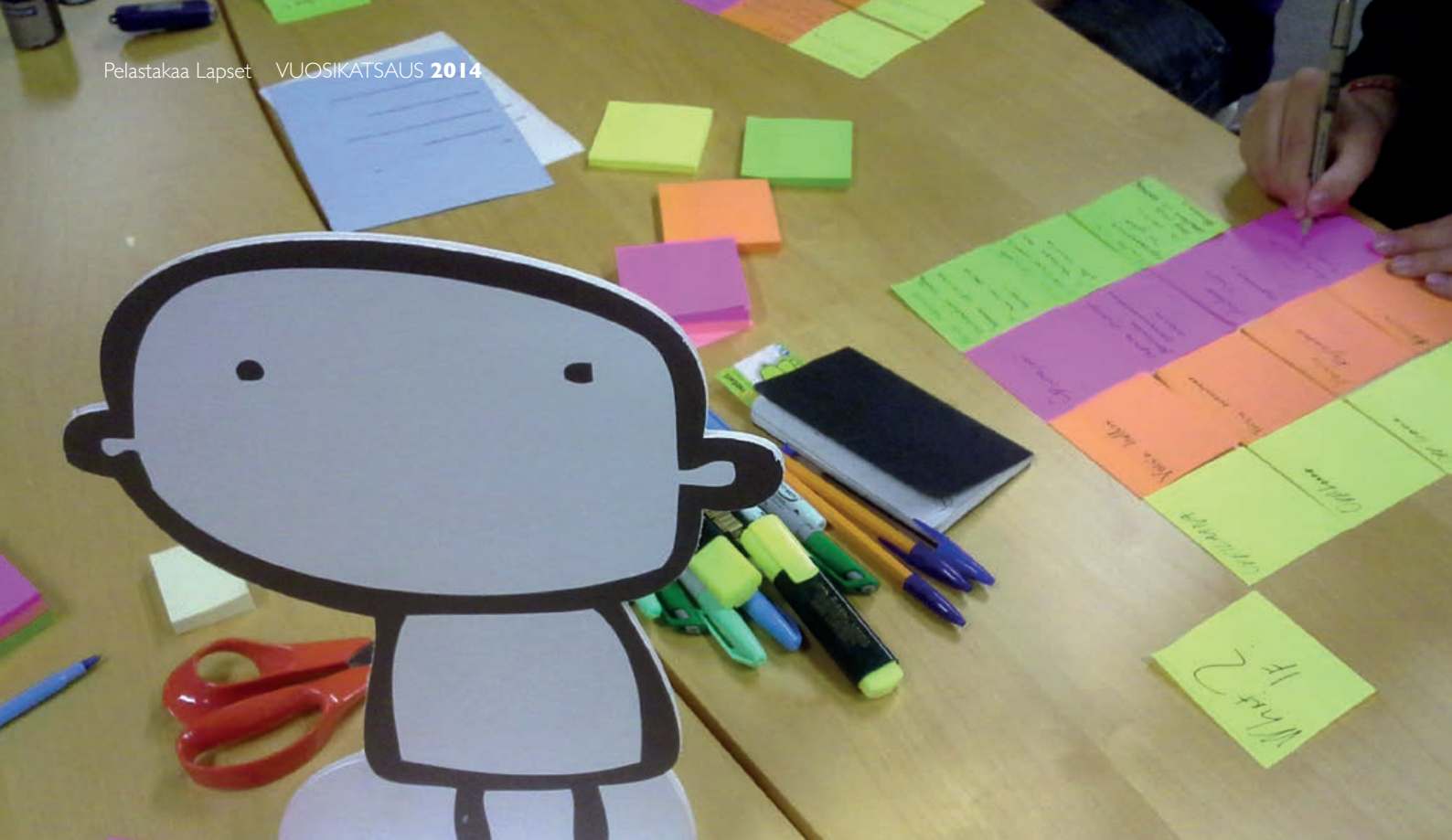
Se miten Euroopassa kohdellaan lapsia määrittää Euroopan tulevaisuuden. Kestävää kehitystä ei voida saavuttaa, ilman että lapsen oikeuksia kunnioitetaan ja heidän tulevaisuuteensa investoidaan. Lapsen oikeuksien edistämiseen velvoittaa myös YK:n lapsen oikeuksien sopimus, jonka kaikki EU:n jäsenvaltiot ovat ratifioineet. Myös Euroopan Unionin perusoikeuskirja velvoittaa, että lapsiin joko suoraan tai epäsuorasti vaikuttavan EU:n politiikan suunnittelussa, täytäntöönpanossa ja seurannassa on otettava huomioon lapsen etua koskeva periaate. Ehdokkaat sitoutuivat Lapsen oikeuksien puolustajiksi allekirjoittamalla Lapsen oikeuksien manifestin. ■

Suomi jälleen maailman paras maa olla äiti

PELASTAKAA LAPSET JULKAISI 6.5.2014 KANSAINVÄLISEN MAAILMAN ÄITIEN TILA -RAPORTIN. Suomi sijoittui jo toista vuotta peräkkäin maailman parhaaksi maaksi olla äiti. Äitien indeksi pisteytti yhteensä 178 maailman maata äitien ja lasten terveydentilan, koulutustason sekä talouden tilan ja naisten poliittisen aseman perusteella. Raportin mukaan tilanne on vaikein konflikteista ja luonnonkatastrofeista kärsivissä sekä hauraissa valtioissa. Raportin vertailussa Somalia sijoittui viimeiseksi. ■

Lasten suojelua digimediassa

LAPSET JA DIGITAALINEN MEDIA -TIIMISSÄ kohtasimme yli 35 000 nuorta vuonna 2014. Nuorten kanssa keskusteltiin arkisista asioista kuten koulusta, kavereista, kiusaamisesta ja yksinäisyydestä. Suunta-palvelussa aiheina olivat erityisesti tulevaisuuden toiveet sekä opiskelu- ja työelämän haasteet. Verkkonuorisotalo Netari oli avoinna yli 110 kertaa ja Suunta-palvelun kautta kahdenkeskisiä ohjaus- ja neuvontakeskusteluita käytiin lähes 700 nuoren kanssa. Netari-toimintaa kehitetään yhdessä kuntien ja kaupallisia verkkopalveluita ylläpitävien yritysten kanssa. Nuorisotyöntekijöitä oli Netarityössä mukana Espoosta, Keravalta, Kuopiosta, Lappeenrannasta, Oulusta, Porista ja Vantaalta.

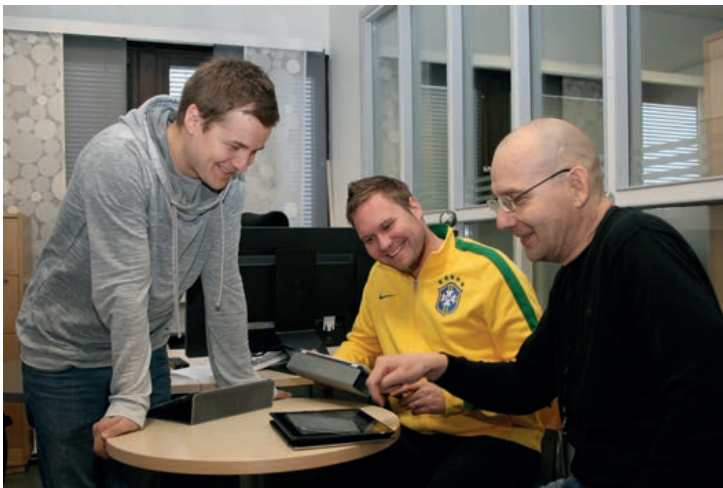
Tiimissä seurataan lasten ja nuorten teknologian käytössä ja toimintaympäristössä tapahtuvia muutoksia aktiivisesti. Erityistä huomiota kiinnitetään verkossa tapahtuviin lapsen oikeuksien loukkauksiin. Kansainvälisen yhteistyön, vihjetyön ja muun käytännön toiminnan kautta saatavaa tietoa ja kokemusta hyödynnetään kohtaavassa työssä sekä lapsia ja nuoria kohtaavien ammattilaisten kouluttamisessa. Vuonna 2014 koulutimme yli 900 ammattilaista lapsen oikeuksien ja digitaalisen median teemoista. Tavoitteena on lisätä ammattilaisten kykyä tunnistaa, havaita ja puuttua verkossa esiintyviin lapsen oikeuksien loukkauksiin.

Lapsella on oikeus tulla suojelluksi seksuaaliselta hyväksikäytöltä, myös internetissä. Tämän oikeuden toteutumista edistämme tarjoamalla mahdollisuuden ilmoittaa lasten seksuaaliseen hyväksikäyttöön liittyvistä kuva- ja videoaineistoista Nettivihje-palveluun. Vuonna 2014 käsiteltiin 2307 kansalaisilta tullutta vihjettä, joista 18 % sisälsi lasta koskevaa laitonta seksuaalista aineistoa. Vihjeiden ja tehokkaan verkostotyön ansiosta pystyimme edistämään kyseisen materiaalin nopeaa poistumista verkosta ja asiaan liittyviin rikoksiin puuttumista.

Lasten seksuaalista hyväksikäyttöä voidaan myös ennaltaehkäistä. Vuonna 2014 julkaisimme lasten kuvista ja alaikäisten lähestymisestä kiinnostuneille henkilöille tarkoitettua oma-apuaineiston. Otanvastuun.fi -sivuston tavoitteena on ennaltaehkäistä lasten kuvien kuluttamista ja verkossa tapahtuvaa lasten ja nuorten seksuaalista kaltoinkohtelua. ■

LUE LISÄÄ

www.pelastakaalapset.fi/nuorisotoiminta
www.nettivihje.fi

- Pyrimme ehkäisemään lasten oikeuksien loukkauksia ja edistämään niihin puuttumista. Ilmoita lasten seksuaaliseen hyväksikäyttöön liittyvistä kuva- ja videoaineistoista www.nettivihje.fi.
- Tavoitteenamme on lisätä ammattilaisten kykyä tunnistaa ja havaita ongelmia ja puuttua niihin. Tuotamme koulutusta ja materiaaleja eri kohde-ryhmille.
- Kehitämme verkkonuorisotoimintaa ja teemme työtä kaikkein heikoimmassa asemassa olevien lasten hyvinvoinnin turvaamiseksi verkkoympäristössä.
- Olemme mukana aktiivisesti kansallisissa ja kansainvälisissä yhteistyöprojekteissa, joiden tavoitteena on lisätä lasten ja nuorten verkon käytön turvallisuutta. Haluamme tarjota lapsille riittävät mediataidot mahdollisten uhkaavien sekä kasvua ja kehitystä haittaavien tilanteiden ennaltaehkäisemiseksi.
- Toiminnan mahdollistivat: RAY, opetus- ja kulttuuriministeriö, liikenne- ja viestintäministeriö, oikeusministeriö, Stiftelsen 7:nde Mars Fonden, Jenny ja Antti Wihurin rahasto, Euroopan Unioni, Suomen itsenäisyyden juhlarahasto.

Adoptiopalvelussa vilkas vuosi

KANSAINVÄLISEN ADOPTIOPALVELUN KAUTTA saapui 46 lasta, joista monilla oli eriasteisia erityistarpeita. Lapsia saapui Venäjältä 10, Thaimaasta 4, Kiinasta 18 ja Filippiineiltä 14. Adoptiopalvelun seurannassa oli 243 lasta ja heidän sopeutumiseensa toimitettiin lasten lähtömaihin 161 seurantaraporttia. Uusien adoptionhakijoiden määrä kasvoi hieman ja hakemuksia oli mahdollista lähettää lähinnä Filippiinien, Thaimaan ja Kiinan kontakteihin. Lisäksi avattiin uusi adoptioyhteistyökontakti, Kirgisia. Adoption jälkipalveluasiakkaita oli 50, joista osa sai ohjausta ja apua juurimatkojen järjestämiseen ja osa lapsen taustatietoihin liittyviin tiedusteluihin lapsen lähtömaahan. Pelastakaa Lasten kautta vuoden 1985 jälkeen Suomeen saapuneiden lasten kokonaislukumäärä oli vuoden päättyessä 1782 lasta, joista 885 Venäjältä, 481 Kiinasta, 175 Filippiineiltä, 159 Thaimaasta, 39 Sri Lankasta, 29 Puolasta sekä yksittäisiä lapsia Kolumbiasta, Intiasta, Etiopiasta ja Romaniasta. Suomeen jo adoptoitujen lasten lähestyessä nuoruus- ja

Pelastakaa Lasten kautta vuoden 1985 jälkeen
Suomeen on saapunut
1782 lasta.

aikuisikää jälkipalvelutyö tulee lähivuosina entisestään kasvamaan ja vaatimaan resursseja.

Suomeen jo saapuneiden perheiden toimintana toteutimme syksyllä iloisen perhetapahtumapäivän vuosina 2012 ja 2013 saapuneiden lasten perheille. Keskustoimistollemme Tiukula-taloon kokoontuneet lapset ja vanhemmat tapasivat toinen toisiaan ja saivat kokeilla yhdessä lasten kanssa mm. theraplay-toimintahetkiä, kasvomaalausta, askartelua ja ulkoleikkejä. Päivän kohokohta oli ”Siina ja taikaradio” -lastenkonsertti. Vertaistoimintaa toteutettiin myös Venäjä-adoptionhakijoita ja lapsen Venäjältä adoptoineiden perheiden Pietari-kerhossa, joka kokoontui seitsemänä lauantaina. Osallistujia oli yhteensä 223. Adoptio ja sosiaalinen media -seminaari toteutettiin yhteistyössä muiden suomalaisten adoptio toimijoiden kanssa ja se kokosi Tiukula-taloon 82 henkilöä: adoptionhakijoita, adoptiovanhempia sekä adoptoituja. Adoptiopalvelunantajien puheenvuorossa käsiteltiin sosiaalisen median mahdollisuuksia ja riskejä adoptiotaustan selvittämisessä sekä palvelunantajien tarjoamaa ohjausta oman taustan selvittämiseen jälkipalvelussa.

Kansainvälinen adoptiopalvelu tarjoaa suomalaisille virallisen adoptioväylän ja ehkäisee siten itsenäisiin adoptioihin liittyviä riskejä lapsille ja perheille. Adoptioprosessista kertovat Kansainvälinen adoptio tutuksi - tilaisuudet, kohdemaainfot sekä Adoptiolapsen terveydentila -luennot ovat adoptiopalvelun tuottamaa koulutus- ja tiedotustoimintaa, joka tukee tätä adoptiotyön tavoitetta. Tilaisuuksia järjestettiin 19 ja niihin osallistui yhteensä 433 henkeä.

Kansainvälinen adoptio oli vuoden lopussa uutisotsikoissa Suomen eduskunnan äänestäessä tasa-arvoisen avioliittolain puolesta. Pelastakaa Lasten kontaktimaa Venäjä ei salli adoptioita niistä maista, joissa on voimassa tasa-arvoinen avioliittolaki. Uutinen Suomen eduskunnan äänestystuloksesta vaikutti pian käytännön adoptioyhteistyöhön Venäjän kanssa ja johti jo tammikuussa 2015 tilanteeseen, jossa uusia hakemuksia ei enää voitu ottaa vastaan. ■

Lapsen oikeudet **maailmalla**

VUONNA 2014 EDISTIMME lapsen oikeuksien toteutumista yli kahdessa-
kymmenessä maassa Afrikassa, Aasiassa ja Lähi-idässä sekä Suomen
lähialueilla. Kehitysyhteistyön, humanitaarisen avun sekä lähialueyh-
teistyön toiminnastamme hyötyi suoraan yli 285 000 lasta, joista rei-
lusti yli puolet oli tyttöjä. Aikuisia tavoitettiin runsaat 241 000.

Vuonna 2014 toiminnan painopisteinä olivat käynnistyneen kolmivuotisen ohjelman mukaisesti lasten suojelun ja koulutuksen edistäminen sekä lapsen oikeudet huomi-
oivan hyvän hallinnon vahvistaminen. Kuluvalla ohjelmakaudella edistämme lasten
hyvinvointia entistä laajemmin ja keskitymme kaikissa hankkeissamme äärimmäisen
köyhyyden sekä katastrofiriskien vähentämiseen. Humanitaarisessa avussa tavoitteena
on huolehtia siitä, että lasten tarpeet asetetaan etusijalle katastrofien aikana ja että heidän
oikeutensa elämään, suojeluun sekä kasvuun ja kehitykseen eivät vaarannu.

Kaikki hankkeet toteutetaan yhteistyössä paikallisten viranomaisten, yhteisöjen,
kansalaisyhteiskunnan sekä perheiden ja lasten kanssa. Kaikessa toiminnassamme pai-
notetaan lasten osallisuutta, ja edistetään heidän mahdollisuuttaan ilmaista mielipiteitään
ja näkemyksiään sekä vaikuttaa päätöksentekoon ja saada aikaan muutosta.

LAPSILLE OIKEUS SUOJELUUN

Toimintamaissamme kehitimme ja vahvistimme kansallisia ja paikallisia lastensuojelu-
järjestelmiä, jotta lapset voisivat elää turvallisesti omista yhteisöissään ja perheissään.
Toimimme yhdessä perheiden ja yhteisöjen kanssa lasten suojelemiseksi kaikenlaiselta

- ◀ Somalimaan Hargeisassa asuva **Kalgacal Muhiyodin Mohamed** joutui seitsemänvuotiaana menemään töihin. Kalgacal oli kotiapulaisena kuudessa perheessä, kunnes hän 12-vuotiaana pääsi takaisin kotiin. Silloin Kalgacal ryhtyi Pelastakaa Lasten tukeman lapsikerhon jäseneksi.

Kalgacal levittää tietoa eteenpäin lapsen oikeuksista ja niihin liittyvistä haasteista ja ratkaisuksista. Hänen äitinsä lopetti kurituksen käytön ja ilmoitti tytön kouluun. ”Kun aiemmin näin ikäisteni vaikkapa lukevan kirjoituksia seiniltä, olin hyvin pettynyt. En osannut edes kirjoittaa nimeäni. Nykyään osaan sekä lukea että kirjoittaa.”

Pelastakaa Lasten tukemissa toimintaryhmissä 1178 lasta sai koulutusta lapsen oikeuksista ja niiden edistämisestä.

Kuva: Anne Heinonen

väkivallalta, hyväksikäytöltä, laiminlyönniltä tai huonolta kohtelulta. Keskityimme parantamaan työtä tekevien lasten asemaa sekä niiden lasten, jotka ovat jääneet tai ovat vaarassa jäädä vaille asianmukaista huolenpitoa.

LÄNSI-AFRIKASSA vahvistimme Afrikan lapsityöläisten liikettä kuudessa maassa. Yhteensä 1588 lasten ja nuorten toimintaryhmää oli toiminnassa vuoden lopussa. Työtä tekevien lasten työoloja parannettiin ja heille tarjottiin suojelua hyväksikäytöltä ja huonolta kohtelulta sekä koulutusta ja terveydenhoitoa. Lasten suojeluun liittyvistä toiminnoista hyötyi 13 728 erittäin haavoittuvaisessa asemassa olevaa lasta.

NEPALISSA tuimme paikallisten lastensuojelujärjestelmien kehittämistä keskittyen erityisesti lapsityön sekä lapsikaupan vähentämiseen. Tuellamme perustettiin 391 lastenkerhoa, joissa käsitellään lapsen oikeuksien toteutumiseen vaikuttavia teemoja, kuten hyväksikäyttöä ja lapsiaviolittoja. Kerhoissa oli mukana 6806 lasta, jotka toteuttivat vuoden aikana lähes 300 lapsityön ja lapsikaupan vähentämiseen tähtäävää aktiviteettia.

SOMALIMAASSA tuimme selvityksen laadintaa, jolla kartoitettiin viranomaisien toimintakykyä lastensuojeluun liittyen. Arvioinnin tuloksia hyödynnetään laaja-alaisesti lastensuojelun kehittämässä Somalimaassa. Lisäksi järjestimme lukuisia koulutuksia ja tilaisuuksia, joihin osallistui paikallisten yhteisöjen johtajia, viranomaisten edustajia ja vanhempia sekä nuorten ja lasten ryhmiä. Tavoitteena oli tehostaa lasten suojelun saralla toimivien eri tahojen yhteistoimintaa ja tiedonkulkua.

KENIASSA tuimme paikallisviranomaisia, jotta laitoksiin sijoitetuista lapsista huolehdittaisiin asianmukaisesti ja asetettujen vaatimusten mukaisesti. Lisäsimme myös viranomaisten, paikallisyhteisöjen sekä mahdollisten sijaisvanhempien tietoisuutta lapsen perhehoidosta sekä kotimaan adoptiokäytännöistä. Osana toimintaa kehitimme edelleen järjestelmiä, joilla vaikeuksissa olevia, esimerkiksi hylätyksi joutuneita lapsia voidaan jäljittää ja yhdistää perheidensä kanssa. Vuoden aikana 139 lasta saatettiin yhteen perheidensä kanssa. Jäljitetuille vanhemmille tai huoltajille annettiin tukea ja lasten tilannetta seurattiin säännöllisesti.

BURKINA FASSOSSA käynnistimme hankkeen, jossa parannetaan lasten valmiuksia suojella itseään sekä yhteisöjen toimintakykyä suojella lapsia hyväksikäytöltä, laiminlyönneiltä ja väkivallalta katastrofitilanteissa.

INTIASSA vahvistettiin lapsityön vastaista toimintaa kehittämällä toimintaohjeistusta viranomaisten ja paikallisyhteisöjen käyttöön.

LAPSEN OIKEUDET HUOMIOIVAA HYVÄÄ HALLINTOA

Hyvä hallinto edellyttää vahvaa kansalaisyhteiskuntaa, joka pitää viranomaisia ja päättäjiä vastuullisina lapsen oikeuksien toteutumisesta ja siitä, että yhteiskunnan resurssit käytetään niin, että kaikki lapset saavat heille kuuluvia peruspalveluja. Edistämme

Beniniläinen 12-vuotias **Ramatou Issouf** opiskelee tuellamme ompelijaksi Afrikan lapsityöläisten liikkeen ylläpitämässä kurssikeskuksessa. Hän haluaa jatkaa opintojaan lukiossa, jotta voisi myöhemmin valmistua opettajaksi.

”Koulutus suojelee tyttöjä hyväksikäytöltä”, Ramatou sanoo. Vuoden 2014 aikana 40 346 lasta sai lapsityöläisten liikkeen kautta esimerkiksi lukutaito-opetusta, terveydenhoitoa tai apua hyväksikäyttötapaauksissa.

Kuva: Katri Tukiainen/Pelastakaa Lapset

Nepalilainen **Sarita Bal** elää kolmen sisaruksen kanssa isovanhempiensa luona Swarathokin kylässä Nepalissa. Perheen arki on jatkuvaa kamppailua toimeentulosta. Joulukuussa 2013 isovanhemmat lähettivät Saritan kotiapulaiseksi pääkaupunkiin, koska he uskoivat, että tytöllä asiat olisivat siellä paremmin. ”En päässyt kouluun enkä saanut palkkaakaan”, Sarita toteaa.

Sitten isoäiti liittyi Pelastakaa Lasten tukemaan naisryhmään, jonka avulla Sarita pääsi palaamaan kotiin. Perheen kaikki lapset saavat koulunkäyntinsä avustusta Pelastakaa Lasten, paikallisten yhteisöjen ja viranomaisten perustamasta rahastosta. ”Aion opiskella ahkerasti, jotta saisin aikanaan hyvän työn. Haluan myös kertoa lapsille ja vanhemmille, ettei lasta saa ikinä lähettää töihin”, Sarita sanoo.

Rahastoista sai säännöllistä tukea vuoden aikana yhteensä 663 lasta, jotka olivat jääneet orvoiksi tai vailla asianmukaista huolenpitoa. Lapset asuvat joko sukulaisten tai sijaisperheiden luona.

Kuva: Sabina Lama

Bangladeshiläinen **Shoma Akter** oli vaarassa joutua lapsityöläiseksi perheensä köyhyyden vuoksi. Tytön koulunkäyntiin ei ollut varaa, ja isä halusi Shoman ryhtyvän kotiapulaiseksi. Äiti kuitenkin lähetti tyttärensä isovanhempien luo.

Shoma kävi ensin Pelastakaa Lasten perustamaa kyläkoulua ja on nyt siirtynyt tavalliseen peruskouluun. Shoman isoäidille myönnettiin valtiollista ruoka-apua.

Perustamissamme 22 kyläkoulussa 503 lasta sai oppia vuonna 2014. Yhteensä 11 856 henkilöä sai erilaisia köyhille suunnattuja sosiaaliavustuksia ja tukia.

Bangladeshissa tuemme viranomaisia ja paikallisyhteisöjä tehostamaan toimintaansa niin, että köyhimmät perheet saavat heille kuuluvia palveluja.

Kuva: Khalid Hussain Ershad

kaikessa työssämme sellaista hyvää hallintoa, jossa valtion viranomaiset ja päättäjät vastaavat toiminnastaan myös lapsille. Vuonna 2014 keskityimme julkisiin investointeihin ja yhteiskunnan resurssien käytön tehostamiseen lapsen oikeuksien toteuttamiseksi erityisesti Keniassa, Somaliassa ja Nepalissa.

KENIASSA pidimme neljässä maakunnassa koulutuksia vastuullisesta budjetoinnista ja lapsiin investomisesta maakuntahallinnoille ja lapsen oikeuksien verkostojen edustajille. Lisäksi koulutimme 3320 lapsikerhon jäsentä lapsen

oikeuksista ja julkisten varojen käytön valvonnasta. Toiminta-alueillamme lisättiin myös väestön tietoisuutta julkisista palveluista, joihin heillä on oikeus.

NEPALISSA keskityimme edistämään apua tarvitsevien perheiden pääsyä sosiaaliturvan pariin ja lisäämään paikallishallinnon läpinäkyvyyttä ja vastuullisuutta suhteessa kansalaisiin. Työn tuloksena vuoden 2014 loppuun mennessä mukana olleet 90 paikallishallintoa osoittivat vähintään 10 prosenttia budjetistaan lasten hyvinvoinnin edistämiseen. Erityisiä köyhille perheille ja lapsille tarkoitettuja rahastoja on perustettu yhteensä 90. Viranomaisten ja paikallisten yhteisöjen hallinnoimien rahastojen varoja käytettiin esimerkiksi 663 orvoksi tai vailla huoltajaa jääneen lapsen koulunkäynnin jatkumisen tukemiseen.

BANGLADESHISSA tuimme köyhien perheiden pääsyä valtion sosiaaliturvaohjelmien piiriin, minkä tuloksena 11 856 ihmistä hyötyi valtion eri tukimuodoista, kuten ruokaohjelmasta, äitiysrahasta, vammaistuesta sekä koulustipendeistä.

KAIKKI LAPSET KOULUUN

Etiopiassa ja Keniassa toteutettavien opetushankkeiden erityisenä painopisteenä on vammaisten lasten pääsy laadukkaaseen varhaiskasvatukseen ja peruskoulutukseen pariin. Edistimme ilmaisen esi- ja perusopetuksen sekä inklusiivisen opetuksen saatavuutta ja vahvistimme viranomaisten, paikallisten yhteisöjen ja muiden toimijoiden valmiuksia edistää kaikkien lasten oikeutta koulunkäyntiin.

ETIOPIASSA edistimme erityistä tukea tarvitsevien lasten pääsyä kouluun tuemalla muun muassa koulurakennusten ja -tilojen kunnostamista ja oppimateriaalihankintoja vammaisten lasten tarpeet huomioiden. Peruskoulutuksen edistämiseen tähtäävässä työssä tavoitimme suoraan yli 8000 lasta. Rakensimme yhteensä kahdeksan varhaiskasvatuskeskusta. Tukemissamme keskuksissa kävi yhteensä 750 lasta, joista 38 on erityistarpeita.

KENIASSA lasten koulutuksen edistämiseen tähtäävästä toiminnasta hyötyi vuoden aikana suoraan yli 5200 lasta. Yhteensä 386 vammaista lasta pääsi arvioinnin jälkeen kotialueensa tavallisiin kouluihin. Lisäksi tuimme kouluja ja perheitä pohtimaan ratkaisuja vammaisten lasten erityistarpeiden huomioimiseksi.

ÄÄRIMMÄISEN KÖYHYEDEN VÄHENTÄMINEN SOSIAALITURVAN KAUTTA

Yhteistoiminnassa viranomaisten ja paikallisyhteisöjen kanssa edistimme köyhien perheiden pääsyä julkisten sosiaaliturvaohjelmien ja muiden palveluiden, kuten terveydenhuollon ja koulutuksen piiriin. Teemme tätä työtä läpileikkaavasti kaikissa hankkeissamme. Kansallisella tasolla vaikutamme sosiaaliturvapolitiikkaan, jotta julkiset tukimuodot ja palvelut paremmin vastaisivat lasten ja heidän perheidensä tarpeisiin. Yksin Bangladeshissa, Etiopiassa ja Nepalissa toteutettavista sosiaaliturvaan keskittyvistä hankkeista hyötyi suoraan yli 79 000 lasta.

KATASTROFEIHIN OSATAAN VARAUTUA

Lähes kaikissa hankkeissa toteutetaan katastrofiriskien vähentämiseen liittyviä toimintoja, joilla varmistetaan, että lapset, yhteisöt ja viranomaiset osaavat varautua kriiseihin ja vähentää niiden riskejä.

Osana tätä toimintaa lapset, yhteisöt ja viranomaiset kartoittivat katastrofeihin liittyviä riskejä. Kerättyä tietoa hyödynnettiin muun muassa valmiussuunnitelmien laadinnassa. Lapsiryhmät muun muassa piirsivät alueensa karttoja, joihin merkittiin

Chhachharhawan kylässä Nepalissa 17-vuotias **Pandey Manoj** selostaa Pelastakaa Lasten neuvonantaja **Kirsi Peltolalle**, miten kylä on varautunut katastrofeihin.

Kylän lapset ja nuoret ovat muun muassa kartoittaneet riskejä ja vaaroja omassa lähiympäristössään. Lapsille on myös opetettu ensiapua ja muita hätätilanteissa tarvittavia taitoja. He ovat saaneet tietoa katastrofeista ja osallistuneet kylissä sekä kouluissa järjestettyihin valmiuskoulutuksiin.

Kuva: Tilak Chaudhary

vaarallisimmat ja turvallisimmat paikat katastrofin sattuessa. Kerhoissa keskusteltiin siitä, miten riskejä voi vähentää ja miten tulisi toimia kriisitilanteessa. Koululaiset oppivat myös yksinkertaiset ensiaputaidot, joiden avulla he voivat tarvittaessa pelastaa ystävänsä. Kansallisella tasolla pyrittiin vaikuttamaan olennaiseen lainsäädäntöön ja politiikkaan niin, että lasten tarpeet huomioitaisiin aiempaa paremmin ja että katastrofien ehkäisyyn varattaisiin riittäviä varoja.

HUMANITAARINEN TYÖ TAVOITTI YLI 42 000 LASTA

Vuonna 2014 Pelastakaa Lapset toimitti hätäapua kaikkein haavoittuvimmassa asemassa oleville lapsille Irakissa, Libanonissa, Malissa, Somaliassa, Ugandassa, Gazassa sekä Keski-Afrikan tasavallassa. Humanitaarinen apumme tavoitti yli 62 000 hyödynsaajaa, joista lapsia oli runsaat kaksi kolmasosaa. Merkittävin toimintasektori oli lasten suojeleminen. Tuimme lisäksi kansainvälisen Pelastakaa Lasten ja sisarjärjestömme avustusoperaatioita Etelä-Sudanin ja Irakin kriiseissä, Etiopian ja Intian tulvissa sekä Nepaliläisten maanvyyryssä ja Ebola-epidemiassa Länsi-Afrikassa.

IRAKIN Kurdistanin alueella autoimme väkivaltaisuuksia paenneita ihmisiä, joilla oli puute puhtaasta vedestä ja sanitaatioiloista. Lisäsimme vesipisteitä sekä rakensimme ja korjasimme wc- ja suihkutiloja. Rakensimme myös jätevedenpoistojärjestelmiä ja toteutimme laajamittaisia kampanjoita hygienian edistämiseksi.

POHJOIS-LIBANONISSA tuimme Syyriasta sodan vuoksi paenneita perheitä jakamalla muun muassa hygieniapakkauksia sekä rakennustarvikkeita huonoissa oloissa asuville perheille. Lisäksi järjestimme nuorille vertaistukea ja lisäsimme heidän tietämystään lisääntymisestä ja seksuaalisen väkivallan ehkäisyyn liittyvistä kysymyksistä. Aktivoimme myös vanhempia ja yhteisön jäseniä lastensuojeluun ja väkivallan ehkäisyyn yhteisössä.

MALISSA toteutimme toimenpiteitä, joilla suojeltiin Timbukton alueella asuvia lapsia kaikenlaiselta hyväksikäytöltä, hyljeksinnältä ja väkivallalta. Perustimme lapsiystävällisiä tiloja, järjestimme lapsille psykososiaalista tukea ja muita selviytymistä tukevia aktiviteetteja, koulutimme vanhempia, lastensuojelukomiteoita ja paikallisia kumppaneita ja teimme yhteistyötä paikallisten viranomaisten kanssa lastensuojeluun liittyvissä kysymyksissä.

SOMALIAN pitkittyneessä kriisissä vahvistimme paikallisten yhteisöjen, viranomaisten sekä vanhempien kykyä suojella ja huolehtia lapsista. Yli 300 erityisen vaikeassa tilanteessa olevaa lasta autettiin, esimerkiksi varmistamalla että he saavat terveydenhoitoa tai pääsevät kouluun. Erityisen tuen tarpeessa oleville lapsille järjestettiin psykososiaalisen tuen työpajoja, joita toteutettiin sekä kouluissa, että maansisäisten pakolaisten asutusten yhteydessä. Lisäksi koulutimme viranomaisia, kansalaisyhteiskunnan edustajia ja lasten hyvinvointikomiteoiden jäseniä sekä perustamiemme vanhempainryhmien jäseniä liittyen lasten suojeluun ja lasten hyvinvoinnin edistämiseen. Vastasimme myös maansisäisten pakolaisten välittömään ruuan tarpeeseen Mogadishussa.

UGANDAN pakolaisleireillä perustimme lapsiystävällisiä tiloja ja lastentarhoja, joissa Etelä-Sudanin konfliktia paenneet lapset voivat oppia ja leikkiä. Tuimme

Ensimmäisiä asioita, joita uudelle leirille täytyy järjestää, on puhtas juomavesi. Pelastakaa Lasten avustushankkeella Irakin Kurdistanin alueella parannettiin puhtaan veden saatavuutta sekä sanitaatiota ja hygieniaa. Hankkeesta hyötyi maansisäisten pakolaisten lisäksi myös pakolaisia vastaanottaneita yhteisöjä. Osana toimintaa rakennettiin tai kunnostettiin 73 käymälää ja 48 suihkutilaa, joihin myös liikuntarajoitteisten on helppo päästä.

Kuva: Eeva Johansson/Pelastakaa Lapset

”Monet koulut kieltäytyivät ottamasta **Samuelia** oppilaakseen koska hän on vammainen. Olen erittäin iloinen siitä, että poika saa käydä tätä koulua. Hän on oppinut niin paljon uutta”, sanoo pojan äiti **Zinash Abera**.

Downin oireyhtymää sairastava Samuel on kuusivuotias. Pelastakaa Lasten perustama varhaiskasvatuksen keskus Etiopian Nazaretissa on avoin kaikille lapsille.

Pelastakaa Lasten tukemissa varhaiskasvatuksen keskuksissa oli viime vuonna 750 lasta oppilaina, joista 38 on vammaisia.

Kuva: Eeva Johansson/Pelastakaa Lapset

ja edistimme imeväisten ja pikkulasten ruokintaa hätätilanteissa, ja lisäsimme ihmisten tietoisuutta hygieniasta ja turvallisesta jätteiden käsittelystä.

GAZAN KRIISIN yhteydessä käynnistimme lasten suojeluun keskittyvän hätäapuhankkeen Gazassa. Toiminnan painopisteenä oli psykososiaalisen tuen tarjoaminen kriisistä kärsiville lapsille. Vanhempien tietoisuutta lisättiin siitä, miten lasten hyvinvointia tuetaan, ja kuinka lasten käyttäytymisessä tapahtuneet huolestuttavat muutokset tunnistetaan ajoissa.

KESKI-AFRIKAN TASAVALLASSA toimitimme hätäapua konfliktista kärsiville lapsille ja heidän perheilleen. Yli 9000 ihmiselle tarjottiin pääsy terveydenhuollon piiriin ja 89 ihmistä ohjattiin erityissairaanhoidon piiriin. Noin 3500 lasta osallistui tarjoamiimme aktiviteetteihin lapsiystävällisissä tiloissa, ja lähes 2400 aikuista ja lasta opastettiin lasten suojeluun liittyvissä kysymyksissä.

KEHITYSVIESTINTÄÄ JA VAIKUTTAMISTYÖTÄ

SUOMESSA toteutettiin monimuotoista viestintää ja vaikuttamistyötä kansainvälisten ohjelmien painopisteisiin liittyen. Toiminnassamme pyrittiin lisäämään yleistä tietoisuutta lapsen oikeuksiin liittyvistä kehityskysymyksistä. Vuoden aikana

Yrityksiä pyydetään omaksumaan, tukemaan ja toteuttamaan omissa vaikutuspiirissään seuraavia periaatteita:

PERIAATTEIDEN MUKAAN YRITYSTEN TULEE

1. Kantaa vastuunsa ja kunnioittaa lapsen oikeuksia ja sitoutua tukemaan niiden toteutumista
2. Myötävaikuttaa lapsityön poistamiseen kaikessa liiketoiminnassaan ja kaikissa liikesuhteissaan
3. Tarjota ihmisarvon mukaista työtä nuorille työntekijöille, vanhemmille ja huoltajille
4. Varmistaa lasten suojelu ja työturvallisuus kaikessa liiketoiminnassaan ja kaikissa liiketoimintapaikoissaan
5. Varmistaa, että niiden tuotteet ja palvelut ovat turvallisia sekä pyrkii tukemaan lapsen oikeuksien toteutumista niiden avulla
6. Mainostaa ja markkinoida tavalla, joka kunnioittaa ja edistää lapsen oikeuksia ja tukee niiden toteutumista
7. Kunnioittaa lapsen oikeuksia ja tukea niiden toteutumista ympäristöön, maaoikeuksien ja maankäytön osalta
8. Kunnioittaa lapsen oikeuksia ja tukea niiden toteutumista turvallisuusjärjestelyissä
9. Auttaa suojelemaan lapsia hätätilanteissa
10. Vahvistaa paikallisyhteisön ja hallitusten pyrkimyksiä suojella ja toteuttaa lapsen oikeuksia

tuotiin erityisesti esiin näkemyksiämme siitä, miten lapsen oikeudet pitäisi huomioida vuoden 2015 jälkeisessä kehitysagendassa. Päätöksentekijöitä haastettiin investoimaan lapsiin sekä huomioimaan päätösten ja resurssien kohdentamisen vaikutuksia lapsiin. Kouluille suunnattu globaalikasvatus tavoitti runsaat 9000 lasta.

LAPSEN OIKEUDET JA YRITYSVASTUU

Yritysten toiminta vaikuttaa monin tavoin lasten elämään. Yritys voi toiminnallaan suoraan edistää lapsen oikeuksien toteutumista esimerkiksi varmistamalla, että tuotteet ovat turvallisia lapsille sekä toimimalla haitallista lapsityötä vastaan ja huolehtimalla alle 18-vuotiaiden nuorten työntekijöiden työoloista. Yritykset voivat myös epäsuorasti edistää lasten hyvinvointia esimerkiksi huolehtimalla siitä, että työntekijöille maksetaan riittävää palkkaa perheistään huolehtimiseen.

Children's Rights and Business Principles (CRBP) eli liiketoimintaa ohjaavat lapsenoikeusperiaatteet on Pelastakaa Lasten, Unicefin ja YK:n Global Compact -aloitteen yhteinen kansainvälinen aloite. Sen kymmenen periaatetta auttavat yrityksiä tunnistamaan toimintansa vaikutukset lapsiin. Ne rohkaisevat yrityksiä sisällyttämään lapsen oikeudet keskeisiin strategioihinsa ja ottamaan suuremman vastuun lapsen oikeuksien toteutumisesta. Liiketoimintaa ohjaavat lapsenoikeusperiaatteet tarjoavat perustan yritysten yhteiskuntavastuulle, jossa huomioidaan paremmin ihmisoikeudet ja lasten oikeudet.

Ruotsin Pelastakaa Lapset on yhdessä Accenturen kanssa kehittänyt periaatteista konkreettisen toimintamallin yritysten käyttöön. Hyödynnämme tätä järjestön yhteistä työkalua suomalaisten yritysten kanssa toimiessamme.

Vuonna 2014 aloitimme yritysvastuun yhteistyön Stora Enson ja Nokian kanssa.

Stora Enson kanssa olemme tehneet laajaa CRBP-yhteistyötä, muun muassa arvioineet Stora Enson sisäisiä toimintaohjeita sekä kouluttaneet Stora Enson henkilöstöä lapsen oikeuksista. Teimme myös Stora Enson pyynnöstä selvityksen kierrätyspaperin raaka-aineketjuista Etelä-Intiassa yhdessä Intian Pelastakaa Lasten kanssa.

Nokian kanssa solmimme kolmivuotisen globaalien yhteistyösopimuksen joulukuussa 2014 lapsen oikeuksien edistämiseksi. Pelastakaa Lapset antaa suosituksia siitä, miten Nokia voi edistää lapsen oikeuksia yhdessä muiden toimijoiden kanssa sekä arvioi Nokian sisäisiä toimintaohjeita ja kouluttaa henkilöstöä lapsen oikeuksiin liittyen. Nokia vastaavasti tukee Pelastakaa Lasten Myanmarin opetushanketta, jossa painopisteenä on lasten varhaiskasvatuksen edistäminen. Hankkeessa etsitään keinoja hyödyntää teknologiaa oppimisen tukena. Yhteistyöhön kuuluu keskeisesti myös katastrofiriskien vähentäminen, sillä luonnonkatastrofit ovat Myanmarissa merkittävä uhka lasten hyvinvoinnille. Intiassa on jo käynnissä yhteistyötä järjestön ja Nokian välillä. ■

Tule mukaan toimintaan – meitä tarvitaan!

Pelastakaa Lapset on kansalaisjärjestö, jonka visiona on maailma, jossa toteutuu jokaisen lapsen oikeus elämään, suojeluun, kehittymiseen ja osallistumiseen. Pelastakaa Lapset on osa Save the Children -liikettä, joka toimii yli 100 maassa. Suomen Pelastakaa Lapset ry perustettiin vuonna 1922.

LAADUKASTA LASTENSUOJELUTYÖTÄ JA SUORAA TUKEA LAPSELLE

Paikallisyhdistyksemme ovat lähellä lapsia

- Lastentapahtumat
- Lapsiperheiden vertaistuki
- Oppimateriaali- ja harrastustuki

Ammatillisen lastensuojelun palveluina

- Tukiperhe- ja tukihenkilötoiminta
- Lomakodit
- Perhehoito
- Kotimaan adoptioeuvonta
- Kansainvälinen adoptioeuvonta ja -palvelu
- Adoption jälkipalvelu
- Lastenkodit
- Perhekuntoutus
- Konsultaatiot
- Lakimiespalvelu
- Edunvalvojatoiminta

Ammatillisen lastensuojelun psykososiaalisia palveluina

- Konsultaatiot
- Terapiapalvelut
- Vertaisryhmät sijoitetuille lapsille ja adoptiolapsille
- Sijaiskoti- ja adoptiolasten tukipalvelut

Lastensuojelu digitaalisessa mediassa

- Nettivihjepalvelu

Nuorisotoiminta

- Tukichatit lapsille ja nuorille
- Verkkonuorisotoiminta
- Mentoritoiminta koululaisille

Kansainvälisissä kehitysyhteistyö-hankkeissa

- Kansallisten ja paikallisten lastensuojelujärjestelmien vahvistaminen

- Lasten koulunkäynnin edistäminen
- Lapsen oikeudet huomioivan hyvän hallinnon vahvistaminen
- Äärimmäisen köyhyyden vähentäminen lapsilähtöisen sosiaaliturvan kautta
- Humanitaarinen apu ja yhteisöjen katastrofivalmiuden vahvistaminen

LAPSIPOLIITTISTA VAIKUTTAMISTA JA KUMPPANUUTTA

Lapsen oikeuksien edistämistä

- Lausunnot ja kannanotot
- Vaikuttaminen lainsäädäntöön ja käytäntöihin
- Yhteistyötä ja kumppanuutta lapsen oikeuksien verkostojen ja vastuunkantajien kanssa
- Kansallinen ja kansainvälinen yhteistyö
- Paikallisyhdistysten kansalaisvaikuttaminen

Tiedon levittäminen ja jakaminen

- Lasten oikeudet
- Mediakasvatus
- Osallisuus
- Rasisminvastaisuus

MAHDOLLISUUS OSALLISTUA TOIMINTAAMME

- Vapaaehtoistyö
- Lasten hätäapurahaston keräyksiä
- Maakohtainen kummitoiminta
- Kuukausilahjoittaminen
- Humanitaarisen avun keräykset
- Yritysyhteistyö

HALLINTOELIMET VUONNA 2014

Kunniapuheenjohtaja Tasavallan presidentin puoliso Jenni Haukio

LIITTOVALTUUSTO

Puheenjohtaja Päivi Korolainen

JÄSENET

HENK. KOHT. VARAJÄSENET

Etelä-Suomi

Seija Hynnälä (varapj.) Petri Matero
Seija Loimuneva Irma Hirvelä-Salomäenpää
Sirpa Salonen Leila Yli-Alho
Pirjo Mattila Eliina Vatanen
Annikka Taitto (varapj.) Päivi Melto
Pipsa Piipponen Irmeli Lindroos
Katri Ignatius Anneli Junnila

Ahvenanmaa

Monica von Frenckell Janina Björni

Keski-Suomi

Tuula Tahvanainen Riitta Mecklin
Leena Oijusluoma Riitta Tiainen
Merja Pulliainen Kaarina Lahti

Länsi-Suomi

Merja Söderlund Irma Kuuisto
Milja-Elina Saarinen Kirsti Manninen
Sinikka Sillanpää Seija Meriläinen

Itä-Suomi

Sanna Oikarinen (varajäsen ei enää yhdistyksen jäsen)
Pirkko Kuusela Maija-Leena Kumpulainen

Pohjois-Suomi

Antero Lindvall Marjo Vahera-Helin
Kyllikki Vänttinen Mirja-Maija Hakolampi

Ulkopuoliset asiantuntijat

Pirjo von Hertzen Maija von Fiantt
Johanna Jaskari Helena Isotalus
Marja Puhakka Eija Mustonen

LIITTOHALLITUS

Puheenjohtaja Lehdistöneuvos Erkki Heikkinen

Jäsenet

erikoistutkija Tarja Heino
erityisavustaja Tarja Kantola (varapj.)
yliilääkäri Kari Lappi
YTM Suso Kolesnik
rovasti Reijo Mattila, yhdistysten edustaja
nuorisotyönohjaaja Jukka Sirviö, yhdistysten edustaja
sosiaali- ja terveysjohtaja Ulla Tikkanen (varapj.)
vastaava päätoimittaja Merja Ylä-Anttila
tukihenkilö- ja tukiperhehoitinnan koordinaattori
Sami Luoto, henkilöstön edustaja

MYÖNNETYT ANSIOMERKIT VUONNA 2014

ESTER STÅHLBERG –MITALI

Erkki Heikkinen

PIETATE IN PARVULOS –MITALI

Veijonen Kari, Naantalin yhdistys
Mattila Reijo, Kuopion yhdistys
Hynnälä Seija, Vihdin yhdistys

KULTAINEN ANSIOMERKKI

Kuopion yhdistys: Keränen Liisa, Keränen Jouko ja

Ruusinen Terttu

Imatran yhdistys: Perttu Leila ja Sahla Seppo

HOPEINEN ANSIOMERKKI

Kuopion yhdistys: Kuusela Pirkko

Imatran yhdistys: Kojo Anna-Liisa, Lintunen Helena,
Piepponen Tellervo ja Pitkänen Rauni

Vihdin yhdistys: Kurman-Munck Eva

PRONSSINEN ANSIOMERKKI

Lappeenrannan yhdistys: Väittinen Paula

Imatran yhdistys: Hämäläinen Irene, Jyrkinen Raija, Karjalainen Elvi, Kokko Anja, Luukkala Jukka, Lyytikäinen Anna-Leena, Lyytikäinen Eila, Lääperi Liisa, Malvisto Marianne, Martikainen Maija-Liisa, Moilanen Marja-Liisa, Paakkinen Meeri, Pesonen Sirpa, Pulliainen Auli, Rahkonen Tuula, Reiman Ritva, Savolainen Marjut, Taitto Annikka, Tiilikainen Katri ja Toivonen Sari.

Vihdin yhdistys: Portaankorva-Heinonen Pia

Pelastakaa Lapset ry

Keskustoimisto

Koskelantie 38, 00601 Helsinki
puh. 010 843 5000

Etelä-Suomen aluetoimisto

Koskelantie 38, 00610 Helsinki
puh. 010 843 5000

**Etelä-Suomen aluetoimisto
Turun toimipiste**

Perhetalo Heideken
Sepänkatu 3, 20700 Turku
puh. 010 843 5236

Pohjois-Suomen aluetoimisto

Isokatu 47, 90100 Oulu
puh. 010 843 5120

Länsi-Suomen aluetoimisto

Hämeenkatu 14 C, 33100 Tampere
puh. 010 843 5140

Keski-Suomen aluetoimisto

Väinökatu 11 A, 40100 Jyväskylä
puh. 010 843 5160

Itä-Suomen aluetoimisto

Kauppakatu 25 C, 4.krs, 80100 Joensuu
puh. 010 843 5180

LASTENKODIT:**Pärske**

Viiripolku 1, 01670 Vantaa
puh. 040 520 4845

Raunila

Katajatie 3, 40250 Jyväskylä
puh. 040 583 6466

Ritvala

Joutsenkuja 25, 17200 Vääksy
puh. 040 560 5145

Suvinlinna

Suvinlinnanatie 29, 20900 Turku
puh. 040 487 2761

Tirlittan

Kandidaatinukuja 1, 02700 Kauniainen
puh. 040 542 4209

Tyrsky

Viiripolku 1 A, 01670 Vantaa
puh. 050 433 1425

Perhekuntoutusyksikkö Suvikumpu

Suvinlinnanatie 29, 20900 Turku
puh. 050 433 9791